

1903, διητέλεσε δὲ μέχρι τοῦ 1911 διδάσκαλος ἐν Κηπόλει. Ἀπὸ τὸ 1911—1915 ἐδίδασκεν ἐν Μερζιφὸν τοῦ Πόντου εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον, ἀπὸ δὲ τοῦ 1920—1922 πάλιν ἐν Κηπόλει, ὁπότε καὶ ἐνυμφεύθη. Ἀπὸ τοῦ 1922 εὐρίσκεται ἐν Θεσσαλονίκῃ ὅπου ἐδίδασκε μέχρι τοῦ 1926 εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Παρθεναγωγεῖον καὶ ἀπὸ τοῦ 1932 μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀσθενείας του εἰς τὴν πρώτην Ἀρμενικὴν ἰδιωτικὴν σχολὴν Ε. Χουρμούζιάδου καὶ νῦν Ἀρμενικὴν Σχολὴν Παπαζιάν.

Ὁ Χουρμούζιάδης ἦτο ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων, δυστυχῶς, διδασκάλων οἱ ὅποιοι ἐφρόντιζον καὶ διὰ τὴν περισυλλογὴν τοῦ λαογραφικοῦ θησαυροῦ τῆς Θράκης.

Εἰς τὸν παρόντα τόμον δημοσιεύεται τὸ α' μέρος τοῦ γλωσσarioύ τῆς πατρίδος του. Πέρυσιν ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐπήνεσεν τὴν περὶ τοῦ παιδιοῦ λαογραφικὴν του πραγματείαν. Ἐκτὸς τούτου ἀφίνει ἀνέκδοτον ἀρκετὴν λαογραφικὴν ὕλην ὡς καὶ ἡμερολόγιον τῆς στρατιωτικῆς του ζωῆς.

Πρώην Σωζοαγαθουπόλεως Κωνσταντίνος. Ἀπέθανεν ἐν Κερκύρᾳ κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου 1939. Καταγόμενος ἐκ Φιλιατῶν ἀπεφοίτησε τῷ 1885 τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἀφοῦ διητέλεσεν ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐν τῷ Οἴκῳ. Πατριαρχεῖω διάκονος ἐξελέγη τῷ 1896 ἀπὸ Δευτερεύοντος μητροπολίτης Παρομβρίας, ὁπότεν τῷ 1897 μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Γάνου καὶ Χώρας. Τῷ 1900 μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Σωζοαγαθουπόλεως, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῷ 1904. Ἐκτοτε, ὡς ἐκ τῆς νευροπαθείας του, ἐξ ἧς καὶ ἀπέτυχεν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν μητροπόλεων, παρέμεινε σχολάζων, διαμένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος.

'Ανδρονίκη Κ. Κουκκίδου. Μετὰ τοὺς Στ. Ψάλτην καὶ Νικ. Λιθοξόον, Θράκας διαπρέψαντας εἰς τὰ γράμματα καὶ τιμήσαντας τὴν πόλιν τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν Ἰδοῦ καὶ μία θρᾷσσα, ἡ Ἀνδρονίκη Κ. Κουκκίδου (τὸ γένος Ἰατροπούλου) διακριθεῖσα παιδαγωγὸς καὶ τιμήσασα ἐπίσης τὴν πατρίδα τῆς ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δράσεως καὶ τῆς ἡλικίας τῆς ἀπεβίωσεν τὸν παρελθόντα Ἰούλιον 1939 ἀφήσασα κενὸν δυσαναπλήρωτον ἐν τῇ παιδαγωγικῇ ἐπιστήμῃ.

Τὰ «Θρακικά» θεωροῦν λυπηρὸν καθήκον τῶν ν' ἀφιερῶσουν εἰς τὴν πολὺκλαυστον Ἀνδρονίκην γραμμὰς τινὰς ὡς πνευματικὸν μνημόσυνον, διότι καὶ ἡ ἐνεργὸς δρᾷσίς της, ἂν καὶ ὀλιγοχρόνιος ὑπῆρξεν ἀξία προσοχῆς καὶ ἡ ἐγκαταλειφθεῖσα ὑπ' αὐτῆς εἰς χειρόγραφα πνευματικὴ ἐργασία θ' ἀποτελέσῃ εἰς τὸ μέλλον πολὺτιμον

Γ. Μαργαρίτης
«Θρακικά» Α.
π.τ.τ. 1940
413-415

συμβολὴν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς παιδαγωγικῆς Ἐπιστήμης.

Ἐγεννήθη ἐν Σαράντᾳ Ἐκκλησίαις, ὅπου καὶ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα. Κατόπιν ἐξηκολούθησε τὰς σπουδὰς τῆς εἰς Καραγάτς, προάστειον τῆς Ἀδριπόλεως, εἰς τὸ «Ζάππειον Παρθεναγωγεῖον» τῆς Ἀδριπόλεως καὶ ἔπειτα εἰς τὸ Ἀρσάκειον Ἀθηνῶν, ὁπότεν ἀπεφοίτησεν ἀριστοῦχος.

Ἐπὶ τινὰ ἔτη ὑπῆρξε, διευθύντρια τοῦ προτύπου Δημοτικοῦ σχολείου τοῦ Διδασκαλείου Θεολέων Θεσσαλονίκης.

Μία ὁμῶς ἀκαταμάχητος κλίσις καὶ ἔφεσις ὥθει αὐτὴν πρὸς τὴν παιδαγωγικὴν Ἐπιστήμην· διὰ τοῦτο βραδύτερον ἂν καὶ ἔγγαμος δὲν ἐδίστασε μεταβαίνουσα εἰς Παρίσιους τῷ 1923 νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον Ψυχολογίας (Παιδαγωγικὸν τμήμα) τῆς Σορβόννης καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς ἀνωτέρας παιδαγωγικὰς σπουδὰς. Μὴ ἀρκεσθεῖσα καὶ εἰς τοῦτο, ἀφοῦ ἔλαβε τὸ δίπλωμά της ἐσυνέχισε μετ' ἐπιμονῆς καὶ προθυμίας τὰς σπουδὰς τῆς εἰς τὴν περιώνυμον Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Γενεύης, τὸ Ἰνστιτοῦτον Παιδαγωγικῶν Σπουδῶν τοῦ Ρουσσώ.

Σπουδάζουσα δὲ ἡσχολεῖτο συγχρόνως εἰς καθημερινὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς πνευματικῆς, αἰσθηματικῆς καὶ ἠθικῆς ἐξελίξεως τοῦ μικροῦ τέκνου της. Αἱ παρατηρήσεις της αὗται τὰς ὁποίας ἤρchiσεν εὐθύς ἅμα τῇ γεννήσει του καὶ τὰς ἐσυνέχισε καὶ μετὰ τὰς σπουδὰς της ἀποτελοῦν σήμερον ἀναμφιβόλως τὸ πληρέστερον τεκμήριον τῆς ἐξελίξεως τοῦ ψυχικοῦ κόσμου τοῦ παιδίου. Οἱ εἰδικοί, ὅπως οἱ κ. Η Wallon συγγραφεὺς καὶ καθηγητὴς τοῦ Κολλεγίου τῆς Γαλλίας ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς ψυχολογίας τοῦ παιδίου καὶ ὁ κ. J. Piaget, συγγραφεὺς, διευθυντὴς τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐκπαιδεύσεως καὶ καθηγητὴς εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον Ρουσσώ ἔκριναν τὴν πολυσέλιδον εἰς μέγα σχῆμα ἐργασίαν ταύτην ὡς πολὺ σπανίαν καὶ ἱκανὴν νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς συγγραφὴν πολλῶν παιδαγωγικῶν βιβλίων.

Ἐπὶ τῶν παρατηρήσεών της τούτων στηριχθεῖσα συνέγραψε τὸ «Παιδικὸ παιχνίδι», ὅπερ ὑπέβαλεν ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ἰνστιτούτου Ρουσώ ἐπισπασαμένη τὰ θερμὰ συγχαρητήρια τῶν καθηγητῶν.

Ἡ Σορβόννη τῆς ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ συντάξῃ τὴν ἐναῖσιμον διατριβὴν της μὲ θέμα «Ἡ προσωπικότης τοῦ παιδιοῦ» ἀντλοῦσα ἐκ τῶν ἰδίων παρατηρήσεών της. Ἦρχισε τὴν σύνταξιν τῆς διατριβῆς αὐτῆς καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἀφοῦ ἐπεσκέφθη διαφόρους παιδαγωγικὰς σχολὰς τῆς Γαλλίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Ἑλβετίας ἐγκατεστάθη εἰς τὸ προάστειον τῶν Παρισίων Κλαμάρ, ὅπου ἵδρυσεν ἕν πρότυπον σχολεῖον, ὡς τὸ ὠνειρεύετο, μοναδικὸν ἀνά τὴν περιφέρειαν. Ὁ τότε καθηγητὴς τῆς Σορβόννης κ. H. Wallon ἐπισκεφθεὶς τὸ σχολεῖον της ἐσημείωσε· «Εὐτυχισμένα τὰ παιδιά, τὰ ὅποια φοιτοῦν εἰς τὴν φωτόλουστον αὐτὴν σχολήν, μὲ τὸν πλήρη τριανταφύλλων κηπὸν της, τὰ εἶδα νὰ ἐργάζωνται, νὰ χορεύουν καὶ νὰ παίζουν ὑπὸ τὰς ὁδηγίας μειλίχου καὶ προσηνοῦς προσωπικοῦ».

Ἡ Ἀνδρονίκη διαρκῶς καὶ ἀδιακόπως ἔκρινε παρατηρήσεις, ἐκράτει σημειώσεις καὶ ἔδιδεν ὁδηγίας εἰς τὰς Γαλλίδας διδασκάλισσας. Ἀλλ' ἡ ὑπερβολικὴ καὶ ἐντόνος ἐργασία ὑπέσκαψε τὴν ὑγείαν της. Ἦναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν πολύτιμον ἐργασίαν της καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας τῷ 1935 ἐλπίζουσα ὅτι τὸ γλυκὺ ἐλληνικὸν κλίμα θὰ ἀποκαθίστα τὴν ὑγείαν της. Ἀλλὰ ματαίᾳ ἡ ἐλπίς της. Παθοῦσα ἐκ παραπληγίας ἔμεινε καθηλωμένη ἐπὶ τέσσερα συνεχῆ ἔτη εἰς τὴν κλίνην της στωικώτατα ἀποδεχομένη τὴν μοῖραν της. Καὶ ἀσθενῆς οὕσα ἔγραψεν ἄρθρα τῆς ἐπιστήμης της καὶ πάντοτε ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἀνακτήσῃ τὴν ὑγείαν της καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον της. Δυστυχῶς δμως οὔτε ἡ ἐπιστήμη οὔτε αἱ ἐξαιρετικαὶ περιποιήσεις προσφίλους συζύγου ἰσχύσαν νὰ τῇ ἀποδώσουν τὴν ὑγείαν της καὶ τῇ 25ῇ Ἰουλίου 1939 ἀπεδήμησεν πρὸς Κύριον μὴ ἀξιωθεῖσα νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ μέγα ὄνειρόν της.

Ν. Σμύρνη.

Ι. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ